

Ազգանունը ՀաՅուհեաց

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱՄԵՍ

ՏԵՂԵԿԱՓԻՐ

1910 - 1912

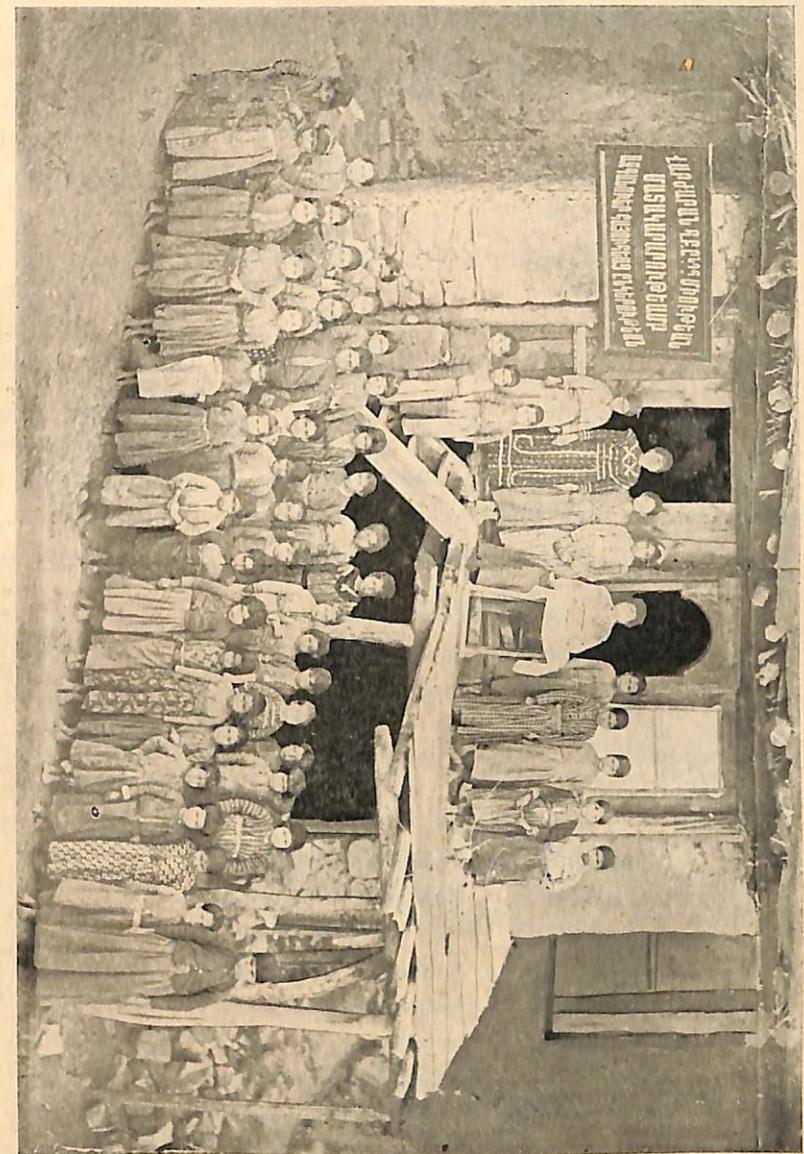
1914

361
Գ-23

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏՊԱՐԱՆ
Մ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ
ՀԵռախոյ ՊՈԼԻՏ 561

1 MAR 2010

361
Q-23 w

509
39

31.01.2013

92.670

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1910-1912 ԵՐԱՎԱՆԵՐՈՒ

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎՈՅ ԴԻՒԱՆԻՆ
ԵՒ ԳՈՐԾ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԿԱԶՄԸ

Ա.ԶԳԱՆՈՒԻԼՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԲՆԴՀ. ԺՈՂՈՎՈՅ 910
Հոկտ. 23ի իր Բ. Նիստին մէջ կազմած էր իր դիւանը, ինչպէս
Գործ. Ժողովս հետեւեալ անդամուհիներէ.

ԴԻՒԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎՈՅ

Տիկիններ	Սեղարին Տիր. Շահպազ (Ասեմապէս)
	Արախի Աստուածառու (Դեր Ասեմապէս)
Օրինույններ	Արտին Տօնելեան (Ասեմադպիր)
	Արախի Գալքաբեան (Դեր Ասեմադպիր)

ԳՈՐԾ. ԺՈՂՈՎ

Տիկիններ	Զարուիի Գալեմթեան (Ասեմապէս)
	Արշալուիի Թէոդիկ (Դեր Ասեմապէս)
	Հայկանոյ Մանե (Ասեմադպիր)
	Էօժենի Տէր Ազարեան (Դեր Ասեմադպիր)
	Բարիս Տօֆր. Անեմեան (Գանձապէս)
	Լուիզ Ղազարոսեան (Համարակալ)
	Արփնապ Մարտիկեան (Խորհրդական) և
Օրինույն	Արուսեալ Թաշենեան (այժմ Տիկ. Տօֆր. Մալսաս)

որոնցմէ Տիկնայք Տէր Ազարեան, Մարտիկեան և Օր. Թաշենեան առաջին շրջանին սկիզբէն իսկ հրաժարեցան, և Գործ. Ժողովս ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ընթացիկ գործերը վարեց հինգ անդամուհիներով, և իրեն

աջակից ունենալով խորհրդական Յանձնախումբ մը հետեւեալ անձեռէն բաղկացած.

Տեսարք Գրիգոր Ֆերիաս

Երուանդ Եռևութեան
Լեւոն Տեմիրենիպաշեան
Հմայեակ Խոսրովիեան
Մելիք Ղազարոսեան
Ոսկան Մարտիկեան

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

ԵՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾ. ԺՈՂՈՎԸ պաշտօնի կոչուելու վաղորդայնին՝ Ընկերութեան ընթացիկ գործերուն արագ, զիւրին և կանոնաւոր կատարման համար պէտք զգաց կազմակերպուած կանոնաւոր զրասենեակ մը ունենալու, կեղրոն տեղ մը, վայելու Ընկերութեանս զիւրին և անուան։ Այս գրասենեակը պիտի ունենար իր մնայուն զիւանադպրուէին, ինչ որ կարելի եղաւ իրականացնել քիչ վերջը։ Այսպէս Ընկերութեանս կեղրոնատեղին հաստատուեցաւ Բերա, Մեծ Փորոց թիւ 427 Գործ Արարտման, Ա. յարկարաժին։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱԿԻ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ ԱԿԵԼԵՆԵԼՈՒ ԶԵՐՈՆԱՐԿ
ԵՒ ՆՈՐ ՄԱՍՆԱՑԻՒՆԵՐՈՒ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾ. ԺՈՂՈՎԸ ջանապիր եղաւ նախ Ընկերութեանս մասնաժիւկը բազմացնել, այս կերպով աւելի արդիւնք ձեռք բերել, կարելի եղածին չափ ընդարձակելու փափաքով Ընկերութեանս գործունէութեան սահմանը, քանի որ որքան Հայաստանի, նոյնքան ալ կիրիկոյ խորերէն աղքատիկ հայ աղջկաց դաստիարակութիւն տալու խնդրանքները յարանոն կերպով բազմացած էին։ Այս մտօք, Գործ. Ժողովս յատուկ շրջաբերականներով զիմումներ կասարեց քանի աւելի կարեւոր կեղրոններու սուածնորդութեանց կամ թաղ. Խորհուրդներու, թէ գաւառներու և թէ արտասահմանի մէջ, որպէս զի նոր մասնաճիւղեր կազմուին։ Այս և կրկնակի դիմումներու արդիւնքով, Ընկերութիւնս բախտ ունեցաւ նոր մասնաճիւղեր ունենալու։

ԱԶԳԱՆՈՒՔ ԴԵՌԱՏԻ ՀԱՅՈՒԶԻՒՆԵՐՈՒ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՈՐԾ. ԺՈՂՈՎԸ մասնաւոր գոհունակութեամբ մը կը յիշատակէ Ազգանուէր ղեռատի Հայուհիներու կազմակերպած վիճակահանութիւնը, որ 1911 փետրուարին մէջ տեղի ունեցաւ Բերայի Արուեստանցին սրահը, մեծ յաջողութեամբ, Ընկերութեանս բերելով 50 ոսկւոյ

զուտ հասոյիթ մը, արդիւնք կազմակերպիչ օրիորդներու եռամդուն և անձնուէր աշխատութեանց։ Արդարեւ այս վիճակահանութիւնը կազմակերպող

Օրիորդները՝ Լուիզ Պառաւեան (Ասենապէս)
Արմին Թէինեան (Ասենադպիր)
Արալոյս Պէօրէկեան (Գանձապէս)
Էմմա Ասատուր (Համարակալ)
Աղաւնի Թագւորեան (Գոյգապահ)
Արմին Մելիքեան
Եւզին Մեհեկեան
Նուարդ Ղուկասեան և
Նարկիզ Փանոսեան

զիշերը ցորեկին խառնելով և ամէն զուռ ափ առնելով, իրենց գաւառի բախտազուրկ ազգակցուէիներուն համար ամէն զոհողութիւն ըրին, կարելի եղածին չափ արդիւնաւոր ընծայելու իրենց յանձնառութիւնը։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱԿԻ ՄԱՍՆԱՑԻՒՆԵՐԸ

ԱՅՍ ՇՐՋԱՆին Ընկերութեանս մասնաճիւղերուն թիւը բարձրացաւ 9 ի. — Աղեքսանդրիոյ և Կարնոյ մասնաճիւղերուն վրայ աւելինալով Գարատուրան, Զմիւռնիա, Թալաս, Մարաշ, Մուշ, Պուքրէշ։

Ա.ՎԵԲՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒԴ

(Կազմուած 1909 Հոկտ.)

ԱՆՊԱՄԻՆԵՐՆ Են

Տիկիններ Դալթայեան Խան Զարուհի (Ասենապէս)
Սպենչեան Լիւսի (Ասենադպիր)
Մերամիքնեան Արմին (Գանձապէս)
Կամսարական Գալինիկ
Մուրաֆեան Նունի

Ծամօթ և յարգելի տիկիններէ կազմուած այս մասնաճիւղը Ընկերութեանս վերակազմութենէն ի վեր, բոլորանուէր ջանքերով զիստոր սատարը եղած է կեղրոնիս որքան իր նիւթական աջակցութեամբ, նոյնքան ալ իր բարոյական ազդեցութեամբ, մասնակցութեան լայն բաժին մը ունենալով բնագաւառի ուսումնասենչ հայուններու դաստիարակութեան գրկարար գործին մէջ։ Գործ. Ժողովիս պաշտօնավարութեան լրումին հետ սակայն, այս կարեւոր մասնաճիւղը կազմող Տիկինները յօդնորութեան հետեւանքով հրաժարեցան և դժբախտաբար կարելի չէ եղած իրենց յաջորդները գտնել տեղոյն մէջ։

ԳԱՐԱՍՈՒՐԱՆԻ ՄԱՄԱՅԱՅԻԴ

(Կազմուած 1912 Ապրիլ)

Գարասուրանի մէջ եւս կազմուած է փոքր մասնաձիւղ մը . և սակայն իր գործունէութեան նկատմամբ բաւարար տեղեկութիւն չունենալով՝ այդ մասին պիտի խօսուի յաջորդ տեղեկագրով : Բայնք միայն թէ այս մասնաձիւղը կոչուած է օժանդակելու տեղւոյն մէջ Ընկերութեանս հիմնած վարժարանին :

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ ՄԱՄԱՅԱՅԻԴ

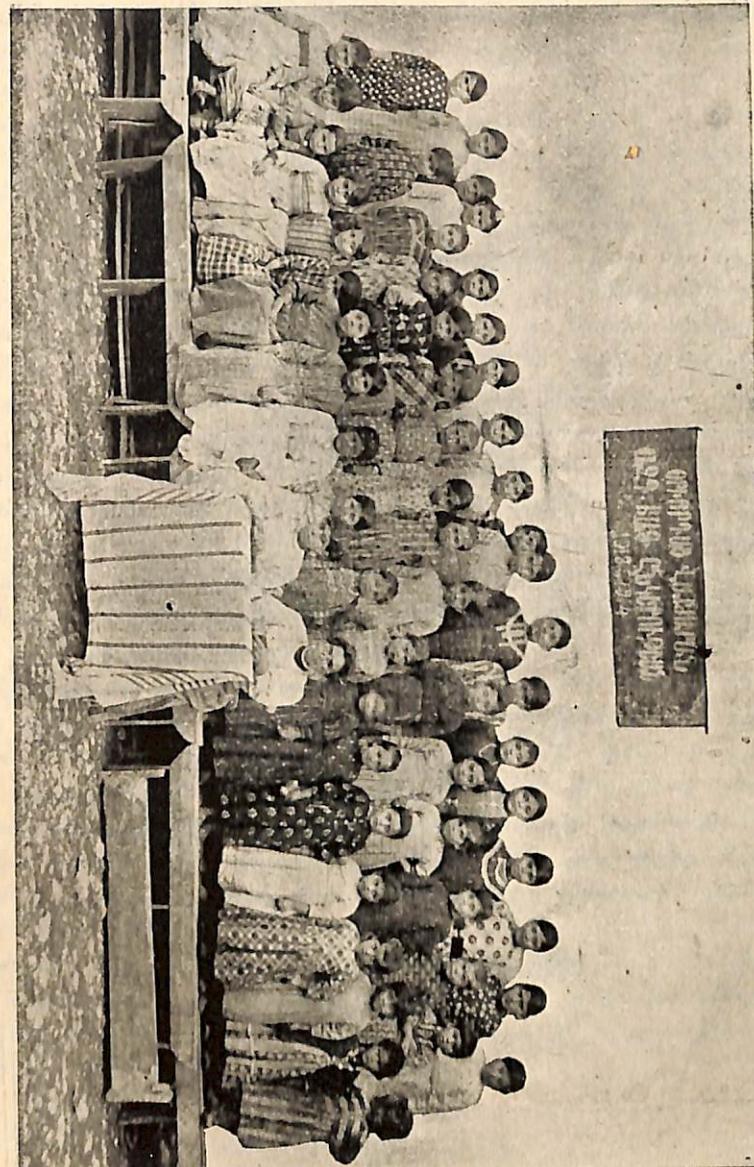
(Կազմուած 1911 Մարտ)

Անդամներն են

Տիկիններ	Տ. Աճման	(Ատենապէս)
Or.	Թ. Խանճեան	(Ատենապիր)
Գ.	Պուպի	(Գանձապէս)
Ս.	Ասլան	
Զ.	Պաֆրնեան	
Վ.	Պարտիզանեան	
Ս.	Պարոնեան	
Զ.	Սվազի	
Հ.	Հերմինէ	

Ընկերութիւնս Զմիւռնիոյ նման կարեւոր կեղրոնի մը մէջ իր մասնաձիւղին կազմութիւնը մասնաւորաբար կը պարափ Գործ . Ժողովիս Խորհր . Յանձնախումբի անդամներէն՝ Ռական էֆէնտիփ, որ այդ քաղաքը այցելելու պատեհութենէն օգտուելով՝ մղում տուաւ մեր այս նպատակաւ առաջնորդ Տ. Մաթէոս Ծ. Վրդ . Խնձէեանի մօտ կատարած դիմումին, և Նորին Գերազապատութեան ինչպէս նաև Խզմիրի հեղինակաւոր դէմքերէն Ասպետ Պուպի էֆ. ի համ յաջողեցաւ ընկերութեանս շուրջ բոլորել տեղւոյն հայութիւնը, Ազգանուէրի նպատակը բացատրելով յատուկ բանախօսութիւններով : Մեր այս մասնաձիւղին կազմութեան օժանդակեց նաև տեղական «Դաշնք» օրաթերթը որ իր սիւնակները լայնօրէն բանալով՝ զգացուց Խզմիրի Հայութեան մօտ Ազգանուէրի աջակցութեան պէտքը, ինչպէս կ'երեւի ստորեւ քաղուած իր հրատարակութիւններէն, որոնց համար քաղցր պարտականութիւն կը համարինք հրապարակաւ և ևս յայտնելու մեր չնորհակալիքը .

«Ա.ԶԳԱՆՈՒԵՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՅԸ անխուսափելի ազգային պէտք մըն էր և անբաժանելի զուգագիրը ՀԱՅՈՅ ՄԻԱՅՆԻն, և եթէ կ'ուզէք հայութեան աղջիկ զաւակը, որ նոյնապէս վերածնած է հայութեան աւել օնախներուն գիրկը : Ան իրեն համար տաք խանձարուր կ'ուզէ

ձենէ , հայե՛ր , տուէ՛ք անոր . ա՞ն , ձեր սրտէն փրկմած հայ աղջիկը , իր հարսնութեան օժի՛տը կ'ուզէ ձենէ , իզմիրցինն'ը , ձեր պատիւն է , կրնա՞ք թողուկ , կրնա՞ք լքել զինքը . . . :

«Ահա՝ թէ ինչո՞ւ համար , Հռիփսիմիանցի բեմէն կիրակի օր այնքան վիճորէն մեզի կը խօսէր Ուկան էֆ . , յափշտակուած իր առաքելական կոչումին մէջ , յափշտակելով և տանելով մեր սրտերը հոն , գաւառը , որուն ինքն ալ մէկ աղիւ զաւակը , ցաւերուն գիտակից , վշտերուն սրտով հազորդ , կ'ուզէր մեր սրտերն ալ կցել ու հազորդակից ընել : Անոր ձայնը սրտցաւ ու հարազատ եղբօր մը ձայնն էր գաւառի և գիւղի Հայ աղջկան . ինչ խորհրդաւոր էր լսել այս առթիւ Ուկան էֆ . ի այն պարզ ու անպատճաճ վերջիւումը , որով մեզ մտքով վայրկեան մը կը յափշտակէր կը տանէր իր ուղեւորութեան ընթացքին այցելած Տարօնոյ գիւղերէն մէկը , ուր հայ վարժուհին գետնափոր ու հազիւ բնակելի ստորերկրեայի մը մէջ ժողոված իր գեղջուկ աշակերտուհները , կը սորվեցնէ անոնց Մեսրոպեան այն տառերն ու զպրութիւնը , որ ասկէ տասնեհնդ զարեր առաջ Ս . Մեսրոպի աստուածաշունչ շրթներէն են լսուեր նոյն վազեսի գիւղերուն վանական շքեղ երդիքներուն տակ , ուր թերեւս Մեսրոպի մը հոգին ու շունչն է որ զեռ կը սաւանի ու կը յածի ի ինզիր իր ձեռակերտ հայ բարբառին , այսօր ալ անոր անեղծ պահպանումին , և ամրող հայութեան կ'ըսէ . Ես իմ զրերս միայն հայութեան մանչ զաւակներուն համար չ'ը որ երկնեցի , քանի որ աղջիկ սեռն ալ իմ զաւակի է :

Լսէ՞նք . գիւղացին էր որ հնագերորդ զարուն մէջ տուաւ Հայոց աղջին ձեռք զիրն ու զպրութիւնը՝ յանձին Տարօնոյ Հայիկի գիւղի շինական զաւակ Ս . Մեսրոպին . ու տեսնենք թէ հիմա քաղքենի Հայը , որուն մէջ բախտաւոր իզմիրցին , ափտի երախտագէտի չնորհը ցոյց տայ հատուցանելու իր պարտքը գէպի Մեսրոպի հայրենիքն եղող Տարօնը , որուն շուրջ , ինչպէս լսւ կերպով մեզ բացատրեց Ուկան էֆէնտի , կը խտանայ ներկայիս ՀԱՅՈՒՀԵԱՅի մերձաւոր գործունէութիւնը :»

Գործ . Ժողովիս պաշտօնավարութեան շրջանին՝ այս մասնաճիւղը եղաւ գօրաւոր աշակից մը , լեցուն խանդով և անձնութրութեամբ , տարեկան գնահատելի գումար մը տրամադրելով Բնկերութեանս , ինչպէս կը տեսնուի մեր հաշիւներուն մէջ :

ԹԱԼԱՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒԴԻ

(Կազմուած 1911 նոյեմբերին)

Այս մասնաճիւղը կազմուած ըլլալով Բնկերութեանս հովանաւութեան տակ գտնուող Վարդ-Պատրիկեան վարժարանի տեսչունի

Օր. Եւգինէ Կիւրճեանի մասնաւոր ջանքերով, կարճատեւ գործունէութեանէ մը վերջ, ցրուած է Օրիորդին տեղէն հեռացման պատճառաւ:

ԱՍԲՆՈՅ ՄԱՍՆԱԾԻՒԴԻ.

(Կազմուած 1908 ին)

ԱՆՊԱՄՆԵՐ

Տիկիններ և Օրիորդներ	Մայրուի Ռւզունեան Ազնիւ Դարբինեան Տիրուի Աբուլեան Միրանոյ Էսպինեան Մարինէ Լոյինեան Եւպրաբու Տէր Ազարեան Սօֆի » Սանդուխ Տաղաղեան Լուսվարդ Բանջուտեան Եպրաբու Մոմեան Աշխեն Նազարեան Աղաւնի Մառաթեան Զայէլ Դենէլիլեան
----------------------------	---

Կարմոյ մեր մասնածիւղը ոչ միայն նիւթական ընծայաբերումներով սատուրեց Ընկերութեանս, այլ և հովանաւորելով տեղւոյն մէջ հաստատուած մեր վարժուհինոցը և շրջակայ գիւղական վարժարանները, Զիթողի, Օձիի և Թուանչքի մէջ:

ԱՍԲԱՇԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒԴԻ.

(Կազմուած 1912 Յունվարին)

ԱՆՊԱՄՆԵՐ

Տիկիններ և Օրիորդներ	Ա. Օրդանեան Է. Սաշպալարեան Ն. Տ. Ցարուքինեան Հ. Տ. Ղազարեան Ա. Չօրպանեան Մ. Գաղեկմեղլեան Մ. Տ. Մեսրոպեան Վ. Վարժապետեան
----------------------------	--

Այս նորակազմ մասնածիւղը եւս, զոր յատուկ ջանքերով կազմեց Մարտի ազգ աղջկանց որբանոցի տեսչուհի Օր. Շիշմանեան, կը ջանայ օգտակար հանդիսանալ կեղրոնիս:

ՄՇՈՅ ՄԱՍՆԱԾԻՒԴԻ.

(Կազմուած 1913 Դեկտ.)

Մշոյ մեր մասնածիւղը, զլխաւորութեամբ Տիկին Խսկուհի Քէնտէրեանի, կը կազմեն անդամները տեղական նախկին կանացի ընկերութեան մը, որ դաղբեցներով իր անցեալ գործունէութիւնը, կ'աշխատի յօդուտ Ընկերութեանս:

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒԴԻ.

(Կազմուած 1911 Մարտ)

ԱՆՊԱՄՆԵՐ

Տիկիններ և Օրիորդներ	Աննա Գարագաւեան Եւփիմի Սրվանեան Սարենիկ Քեհեանեան Խսկուհի Աշենեան Ցուլիան Աղջիկեան Նեվրիկ Քեհեանեան Արտեմիս Ամատունի
----------------------------	--

Այս մասնածիւղին մասին, որ կազմուած է մասնաւորապէս տեղւոյն թաղ. Խորհրդոյ կրթասէր ատենապեա Պարսամ էփ. Պետրոսեանի ջանքերով, մեր զգացած մասնաւոր գոհունակութիւնը այն է որ կրցած է Ընկերութեանս շուրջը բոլորել տեղւոյն 50-60 տունէ բաղկացած ամբողջ հայութիւնը, որ սիրով վարած է Ընկերութեանս նպատակին և որոշ բաժնեկիցներով անդամ աղձանագրուած:

ՊՈՒԲՐԵՇԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒԴԻ.

(Կազմուած 1911 Դեկտ.)

ԱՆՊԱՄՆԵՐ

Տիկիններ	Սարենիկ Ազնաւորեան Աղաւնի Դանիկեան » Զամֆիտէսի Մրբուհի Շաբարեան » Փափազեան Թագուհի Գանքարենեան Զենոֆիա Սուլիասեան Վերգին Բակլանեան Եսրեր Թաքրաֆեան
----------	--

Այս մասնածիւղը որ կազմուած է Ընկերութեանս Ընդհ. Ժողովոյ ատենապեա՝ Տիկին Սէզարին Տոքթ. Շահպաղի նախաձեռնուած:

թեամբ, կոչուած է գնահատելի դեր մը կատարելու Ընկերութեանս նպատակի իրագործման մէջ, ինչպէս ցոյց կու տայ արդէն իր և առաջ դուն գործունէութիւնը:

ՄԱՅՐԻԳԻՒՆԻ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՈՐԲԱԽԱՍ
ԿԱՆԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1909 ՄՎՅՅԻՄ 5ին Մաքրիպիւղի մէջ Տիկին Բ. Բիտէճեանի նախաձեռնութեամբ հմտուած կղիկեան Որբախամ կահանց Ընկերութիւնը իր գնահատելի աջակցութիւնը կ'ընծայէ միշտ Ընկերութեանս, տարեկան 70 սոկոյ նույրատուութեամբ։ Այս գումարին 50 ով երկու վարժարաններ կը պահուին կղիկից մէջ, Հասան Գէլի և Խառնի, և մնացեալ 20 սոկին ալ յատկացուած է Հաճոյ Ս. Յակոբայ վանքին որբուհիներու գաստիարակութեան։ Պոլոյ մէջ կահացի միակ Ընկերութիւնն է որ մեր միջոցու կը նպաստէ դաւառի Հայ աղջկանց գաստիարակութեան գործին։

ԳԱԶԻՐԵՒ ՀԱՅՈՒՅԵԱՑ ՄԻՌԻԹԻՒՆ

Թէի ՈՉ ԻԲՇ մասնաճիւղ, և սակայն Տիկինանց այս Միութիւնն ալ զլիսաւորութեամբ Տիկին Բողատի, յարասեւ գործունէութեամբ կեղրոնփա ուղարկից իր պարբերական նապաստէն զատ, նաև վերջին տարուան մէջ սարքած նուադահանդէսէն կարևոր բաժին մը։

ՄԵԼՔՈՆԵԱՑ ԵՂԲԱՐՑ ՖԱՊՐԻՔԱՅ
ՆՊԱՏԻՑ ՍՆՏՈՒԿ

ԾՆՈՐՃԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ կը յիշատակինք նաև Աղեքսանովիոյ Մելքոնեան Եղբարց ֆապրիքայի տարեկան նպաստը 50 սոկի, որով կը հոգացուին Պաղէի և Էօգէրիի մեր վարժարաններուն ծախքերը։ Մելքոնեան Եղբարց, ինչպէս նաև Մաքրիպիւղի Կիլ. Որբախամ Տիկինանց նպաստով ասկէ առաջ կը հոգացուէին Ատանացի մեր վարժարանին ծախքերը։ բայց երբ այլևս Ատանան պէտք չունեցաւ Ընկերութեանս աջակցութեան, վերսիշեալ նպաստներով Ատանացի վարժարանին տեղ Ընկերութիւնս հաստատեց չորս զիւղական վարժարաններ, Պաղէի, Խառնի, Հասան Գէլի և Էօգէրի։

ԳԱԶԻՐԵՒ Հ. Բ. Ա. ՄԻՌԻԹԻՒՆԸ

ԳՈՐԾ. ԺՈՂՈՎԾ իր պաշտօնավարութեան շրջանին Կարնոյ իր վարժուհինոցին անունով մասնաւոր զիմում կատարելով Գահիրէի Հ. Բ. Բ. Միութեան կեղրոնփան, որ նախորդ շրջանին 50 անդիմական սոկի զրկած էր, պատիւ ըրաւ 70 անդ, սոկոյ բարձրացնել զայն։ Միւս կողմէ, քանի մը ամիս վերջը, նոյն աղջուղուած Միութիւնը

առաջարկեց Ընկերութեանս տարեկան 100 սոկոյ գումար մը տրամադրել, քրդախօս վայրերու մէջ իր անունով և իր հաջոյն գիւղական աղջկանց չորս վարժարաններ պահելու համար, որոնց մասին պիտի խօսուի Ընկերութեանս յաջորդ տեղեկագրով։

ԳԸՆԱԼԸ ՆՈՒՐԱՑԱՆԴԵՒ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵ այս շրջանին 30 սոկի բացառիկ հասոյթ մըն ալ ունեցաւ Գընալը կղզիի մէջ սարքուած նուազահանդէսէ մը, որուն նախաձեռնարկ հանդիսացած էր Ընկերութեանս Ընդհ. Ժողովի ատենապետ Օր. Ասրինէ Տօնէլեան և որուն իրենց չնորհալի մասնակցութեամբ և օժանդակութեամբ նպաստեցին. Տիկին Զ. Ասասուր, Օրք. Արաքսի և Պերճուհի Թաշճեան, Ֆ. և Տ. Ճիզմէճեան, Ա. Սէրգիիան, Շ. Պոչնակեան, և Պ. Պ. Օ. և Վ. Պոշնակեան, Կիւլեանօփ, Մագաստար, Խ. Սամթմեան, Օ. Տէրունեան, Օ. Թաշճեան և տաղանատէր Քէշիշեան եղբարք։

ՄԻՍԱԿ ԵՖ. ԱՇՃԵԱՆԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՆՊԱՍԾ

ՀԱՍԹՅՅՈՒԹԵՐՈՒ այս շարքին մէջ մասնաւոր հաճոյքով մը կը հազորդէնք թէ Ընկերութեանս համակիր և խորհր. անդամ ողբացեալ Միսակ էֆ. Աշճեանի նույիրած 35 հատոր էուսինեան բառարաններու ցարդ վաճառուած միայն մէկ մասին արդիւնքով Ընկերութիւնս զնած է Բոէտի Թօնսիէի արմէթուղթ մը 293906 թիւ։

ՀԱՐԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՄԲ խորհր. անդամներէն Ոսկան էֆ. ի զիմումին վրայ, Պաղտասաի մէջ հանդանակութիւնն մը կատարուեցաւ Դրիգոր էֆ. իսկէնաւէրեանի ջանքերով, ինչպէս նաև կեսարիոց շրջակայքը, այս վերջինը պատուելի Մատիչեան Նազարէի էֆ. ի ձեռամբ, որ անձնուէր համակրանք մը կը տածէ Ընկերութեանս հանդէպ և իր այցելած բոլոր վայրերուն մէջ բացառելով Աղգանուէրի նպաստալը, կը հրաժարէ ժողովուրդը իր օգնութեան բաժնը ընծայելու անոր։

Պրուսայի մէջ Տիկ. Վ. Նշաստաճեան այս շրջանին եւս աղնուարար շարունակեց իր տարեկան հանգանակութիւնը, ինչպէս Ռուսանուքի մէջ հանգանակութեան ձեռնարկեց Տիկ. Խորիկ Ասլանեան, և Խարթումմի մէջ ալ Տիկար Գ. Ճիշէրճեան։ Այս հանգանակութեանց ցանկերը կը տեսնուին տեղեկագրիս մէջ։

Ծնորհակալութեամբ կը յիշատակինք նաև Բանկալիի Անարատ Յղութեան Քերց վարժարանին սանունեաց օժանդակութիւնը, թեկաղութեամբ և միջոցաւ հաստատութեան կրթանուէր անչափ։ Քոյր կապրաշեանի։

Զենք կրնար մոռնալ նաեւ Մանէսթրիփ Տիկնանց Միութեան
10 անգլ. ուկի նուէրը, որով իրենց համակրութիւնը յայտնեցին
Ընկերութեանս :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

ԳՈՐԾ . ԺՈՂՈՎԸ իր պաշտօնավարութեան երկամեայ շրջանին
յաջողեցաւ Ընկերութեանս աւանդական տարեկան պարահանդէսները
արդիւնաւորել, հակառակ տիրող տնտեսական սեղմ տագնապին, և
հակառակ նղանակին ամէնէն վերջը մնացած ըլլալուն, ինչ որ ապա-
ցոց մըն է թէ Ընկերութեանս նպատակը արժանաւորապէս կը գնա-
հատուի ամնուրեք, որքան ազգային՝ նոյնքան ալ օտար բարձր
շրջանակներու մէջ :

Առաջին շրջանի պարահանդէսը որ տեղի ունեցաւ 1911 Մարտ
17/30 եւ. գիշերը, հովանաւորութեամբ կայս. իշխան Ապարիւ Մէճիս
էֆ.ի, Թոքատիւնի սրաններուն մէջ, զուտ հասոյթ արտադրեց
123160 դր. ինչ որ տարակոյս չկայ թէ կը պարտինք անձնուէր և
եռանդուն աշխատութեանց պարահանդէսի կարգադիր Մասնախում-
բին, որ Մեծ-Եպարքոս Հազգը փաշայի նախագահութեան և ծերա-
կուտական Զ. Տիլակը էֆ.ի գեր նախագահութեան տակ կը բազկա-
նար հետեւեալներէ .

Տիկնայի՛ Մ. Անդրեասեան, Հ. Ասատուր, Մ. Ազարեան, Մ. Գալէմ-
եարեան, Յ. Գամպէր, Օր. Ս. Թաշենեան, Տ. Կիւմիւլէկրտան, Ա. Հարենց,
Տք. Մախոխեան, Տ. Մարտիկեան, Օր. Միւհենիսեան, Մ. Յակոբեան,
Ե. Նիւսարանեան, Տք. Շահպազ, Գ. Շամաննեան Խան, Տք. Պալրա-
զար, Հ. Սասմալուեան, Տավուս էֆ., Ա. Տէր Ազարեան, Զ. Տիլպէր,
Ռ. Տէլպէօֆ, Տ. Քէլկեան :

Տեարժ՝ Մ. Ազարեան էֆ. (Ծերակուտական), Տք. Անեմեան պէյ,
Հ. Ասատուր էֆ., Արխսդիքի Փաշա (Ծերակուտական), Տք. Բաբա,
Զ. Բեմեկ, Լ. Բիսար, Սօրոն Գազանովա, Կ. Գալիխնեան, Յ. Գամպէր,
Մածոն Գասորիք պէյ, Յ. Գույումնեան պէյ, Գօգմիտի էֆ. (Երեախո-
խան), Ե. Եռլութեան էֆ., Օ. Է. Երամ էֆ. (Ծերակուտական), Ա. Զէփի
պէյ, Գ. Զօհրապ էֆ. (Երեախոխան), Թալէար պէյ (Երեախոխան),
Գ. Թորգոնեան էֆ., Լուրֆի պէյ (Ն. Կ. Վ. Սենելապէս), Խալիլ պէյ
(Նախարար), Տք. Խայրի պէյ (Ն. Կ. Վ. Բժշկապէս), Տ. Կիւմիւլէկրտան,
Ի. Կերսօն, Ա. Կորկոլի, Խչխան Ս. Հալիմ Փաշա (Ծերակուտական),
Է. Հիւկնեն, Հիւսէին ձահիս պէյ (Երեախոխան), Մ. Ղազարոսեան,
Մ. ձավիթ պէյ (Նախարար), Տք. Մալխասեան, Տք. Մախոխեան,
Մուհիստին պէյ (Բերայի կառավարիչ), Մ. Յակոբեան, Գ. Նորաւունկ-
եան էֆ. (Ծերակուտական), Զ. Շամաննեան Խան, Ա. Շմաւոնեան,

Յ. Պապէան, Է. Պօտուի, Ա. Ռէկ, Բ. Ռէվուալ Ն. Ռուսօ էֆ., Վ. Յ.
Սամուէլօֆ, Է. Սալէմ, Տք. Սամուէլ Խան, Սատուն էֆ. (Երեախոխան),
Մարմ Մէլիեան, Սըր Պապինկրըն Սմիր, Յ. Սրամպօւան էֆ., Սուպիի
պէյ (Բաղամապէս), Պառոն ըր Վանէտօվր, Վարդգէս էֆ. (Երեախոխան),
Ա. Տալուտ պէյ, Գ. Տէմիրնիպաշեան էֆ., Լ. Տէմիրնիպաշեան էֆ.,
Տ. Տէր-Մովսէսեան էֆ., Հարաշեայ Տէր-Ներսէսեան, Բ. Տօրէ էֆ.
(Երեախոխան), Տ. Քէլէկեան էֆ., Տ. Օրբի, Մարկուլ Ֆուա Փաշա
(Ծերակուտական) :

Երկրորդ տարւոյ պարահանդէսը որ 1912 մարտ 14ի գիշերը
Բէրա Բալասի սրաններուն մէջ տեղի ունեցաւ զարձեալ կայս. Իշխան
Բարձր. Ապարիւ Մէճիս էֆ.ի հովանաւորութեան տակ, և տնտեսա-
կան աւելի աննպաստ պայմաններու մէջ, զուտ հասոյթ ունեցաւ
79,963 դր., նմանապէս արզիւնք ջանադիր աշխատութեանց կարգա-
դիր Մասնախումբին, որ ծերակուտական Հիւսէին Հիւմի Փաշայի
նախագահութեամբ կը բազկանար հետեւեալներէն .

Տիկնայի՛ Տօր. Անեմեան պէյ, Մ. Յակոբեան, Ա. Աստուածա-
սուր, Մ. Ազարեան, Տօր. Պալրազար, Մ. Գալէմեան, Տօր. Շահ-
պազ, Հ. Գույումնեան պէյ, Զ. Տիլպէր, Փ. Տօրէ էֆ. Հարենց,
Տ. Քէլէկեան, Պ. Խօրասաննի, Տօր. Մախոխեան, Ա. Միլ, Օր. Մ.
Միւհենիսեան, Գ. Շամաննեան Խան, Յ. Վարդգէս, Տօր. Զարֆնեան :

39

Տեարժ՝ Մ. Յակոբեան, Ա. Արսենեան, Մ. Ազարեան էֆ. (Ծե-
րակուտական), Յ. Պապէան, Տօր. Պալրազար, Է. Պօտուի, Ա. Գազա-
նովա, Մ. Շահպազ, Մ. Շիրնեան, Յ. Գույումնեան պէյ, Ա. Տալու-
տ պէյ, Գ. Տէմիրնիպաշեան, Լ. Տէմիրնիպաշեան (Բանձապէս), Զ. Տիլպէր
էֆ. (Ծերակուտական), Հ. ձահիս պէյ (Նախարար), Գ. Ֆերաս,
Պ. Ֆուէս, Ժ. Կերսօն, Ա. Կորկոլի, Կրոս, Տ. Կիւմիւլէկրտան, Խչխան
Սահս Հալիմ Փաշա, Հ. Ֆերակիսի պէյ, Մ. Ղազարոսեան, Խամեր պէյ,
Հիւկնեն, Ե. Գարակիօքեան, Պ. Խօրասաննի, Տ. Քէլէկեան, Ա. Մար-
է. Հիւկնեն, Ե. Գարակիսի պէյ, Մ. Նորաւունկեան, Ն. Նորաւունկ-
իսիկ, Ա. Միլ, Մուհիկստին պէյ, Մ. Նորաւունկեան, Ն. Նորաւունկ-
իսիկ, Զ. Բեմեկ, Բ. Բրգուալ, Ա. Բէյ, Տօր. Մէրթեան (Բարտու-
ղար), Սըր Պապինկրըն Սմիր, Վ. Սուրենեան, Թալէար պէյ (Նախա-
րար), Պառոն ըր Վանէտօվր, Ե. Եռլութեան, Սալիհ Զէփի պէյ,
Գ. Զօհրապ, Տօր. Զարֆնեան :

Տեղական ազգ. և օտար Մամուլը, ինչպէս ամէն պատեհու-
թեան, այս առթիւ եւս ի վեր հանելով Ընկերութեանս նպատակին
բարձրութիւնը, և պարահանդէսին ընտանեկան հանդամանքը, գնա-
հատութեան տողեր նուիրեց, որուն առթիւ քաղցր պարտականութիւն
մը կը համարինք խորին չնորհակալութիւն յայտնել հու :

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԵՐ

ՃՆՈՒՌՀԱԿԱԼՈՒԹԵՍՄԲ կը յիշատակենք հասեւ հետեւեալ նոռի-
րատուութիւնները . —

Տեարք երամեան եղբարք 20 հարտա գողնոցցու , Զէլթունի
վարժարանին համար :

Սմբատ էֆ . Դաւթեան՝ Քիլիաի վարժարանին ամբողջ ուսանո-
դութեան համար իր դասագիրքերէն :

Յակոբ էֆ . Գորեան՝ երկու ծրար խաւաքարտ , զրասենեակի
կազմաւորութեան առթիւ :

Արամ էֆ . Սամանձեան մոմազօծ կտաւ և վարագոյցու ,
նոյն առթիւ :

Մերուժան էֆ . Պարասամեան 15 օրինակ «Մեր Տարեցոյցը» :

«Արագած» , «Բժիշկ» և «Բողբոջ» պարբերաթերթերու խմբա-
գրութիւնները հաճեցան իրենց թերթերէն նուիրել Ընկերութեանն
վարժարաններուն :

Ս.Գ.Ն.Ի.Ր.Ս.Ա.Դ.Ի.Վ.Ի.Ց. ԲԱ.Ժ.Ա.Ն.Ո.Ր.Դ.Ն.Ե.Ր.Բ. ԵՒ ՆՈՒԻՐՈՒ.ՏՈՒ.Ն.Ե.Ր.Ը

1910-12 ԵՐՋԱՆԵՐՈՒ

Տ. Տ.

Ամսական եգիպտական դր . 50. Գալֆայեան Խան Զարուհի , Թարաքճեան
Խաթուն , Սարգիսեան Սիմոն : — 25 դր . Իզմիրեան Սարգիս , ձէվահիրճեան Ակիւ-
լինէ : — 20 դր . Արքահամեան Վասիլիկ , Թարաքճեան Ղաղարոս , Մկրտչեան
Լեւոն , Մուզալիեան Յարութիւն , Մարանկոզ Հայկանոյշ , Յակոբեան Աննա , Երփա-
ճեան պէյ Էլպիս , Օտապաշեան Արմենակ : — 15 դր . Քիրմիզեան Սրաքս : —
10 դր . Արշակեան Արամ պէյ , Աղնաւորեան Վարդուհի , Աղաւնունի Տ . Մկրտչ
Եպիկոպոս , Անըրեան Կարապետ , Այնանձեան Մաքոստ , Աղատեան Հրանտ , Գաս-
պարեան Վիկորիա , Գայսէրլեան Աղաւնի , Գարամանեան Եղբարք , Գաւութիւն-
եան Սեղմակ , Ենովքեան Աննա , Էտիրնէրեան Վիկորիա , Թէկէան Թորոս , Թօթվայեան
Վարդենի , Իրէքեան Մարիանէ , Խարտեալ Արամ պէյ , Կիւթեճեան Ալիս , Հէքիմեան
Լուսիա , Հալածեան Ցուլիանէ , Միշանօֆ Զարուհի , Մէրամէթճեան Արմինէ , Մէօ-
թէմտեան Խոկուհի , Միիթարեան Ռեբեկա , Մէշէճեան Տիգրանուհի , Ժամկոչեան
Տօքթ . Միսաք , Մարգարեան Արուսեկ , Միիթարեան Տիգրան , Մութափեանց
Նունէ , Մամէլեան Համասփիւռ , Նիզամեան Հայկանոյշ , Նիզամեան Հրանդին ,
Զպուքճեան Հերիքա , Պատուրեան Խոկուհի , Սուճեան Խոզ , Սպէնչեան Լուսիա ,
Օհանեան Զենոպի : — 5 դր . Լէկէճեան Մարի , Թարաքեան Մալվինա , Թուրլու-
Մարքո , Թրեանց Աննա , Իշէմէճեան Սօփի , Հէքիմեան Կարապետ , Մանուկեան
Պարոյր , Մարգարեան Գրիգոր , Մէքիքճեան Աւետիս , Մկրտչեան Կարապետ ,
ձէպէճեան Հաճի Նշան , Շնորհքեան Աննա և Անահիտ , Զպուքճեան Հրանտ ,
Զարազ Միհրան , Պլլքքտանեան Լիլի , Սէմիդեան Մալվինա , Սափրիչեան Ֆիլո ,
Վաշնաչարեան Պիրիճիկ , Տէօքմէճեան Մարիամ , Տէր Ցովհաննէսեան Հայկազն ,
Փափաղեան Ցուլիանէ , Փափաղեան Համբարձում , Փափաղեան Վէրքինի : —
2 դր . Խսագուլեան Գարեգին :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒ.ՏՈՒ.Ն.Ե.Ր

300 դր . Մէօթէմէտեան Սրմենակ և Գէորգ : — 240 դր . Անտոնեան Սիմոն :
— 200 դր . Մութափեանց Յովհաննէս , Մուրատեան Եգուարդ : — 195 դր . Մէօ-
թէմէտեան Մուրաստ : — 100 դր . Թիւթիւնճեան Տէլեմաք , Սէմէրճեան Գրիգոր : —
97.50 դր . Թիւթիւնճեան Սլամին , Պաքքճեան Յակով : — 50 դր . Փափաղեան
Ոլկա , Փափաղեան Զարուհի , Քլլըճճեան Տօքթ . Նիկողոս :

ՄԻԱՆՈՒԱԳ ՆՈՒԻՐՈՒ.ՏՈՒ.Ն.Ե.Ր

150 դր . Քիւրքճեան Եղբարք : — 100 դր . Քիւրքճեան Նարդուհի , Աղան-
եան Յովսէկ , Աղանեան Յակոր , Հայքնեան Տիգրան , Տէրունեան Փայլակ : —
75 դր . Քիւրքճեան Հայկանոյշ : — 97.50 դր . Խորասանճեան Վահան : — 50 դր .
Քէշեան Եղբարք , Արգարեան Եղբարք , Գլմզմեան Եղբարք , Գօանճեան Սաթենիկ ,
Եկաւեան Կարապետ , Խաչատուրեան Լուսաւոր , Ժիշէճեան Պարկէտ , Ժիշէճեան
Գէորգ , Վանեան Ծիծածան , Սօլաքեան Կիրակոս , Փափաղեան Շահինեան և Բնկի : —
48.50 դր . Մուալիիմ Մուստափա Բաշիտ : — 40 դր . Փափաղեան Կարապետ ,
Խաչիկեան Յակոր : — 30. Օհանեան Կարապետ , Գրիգորեան Գրիգոր , Մավսէսեան
Սերոբ : — 25. Քիւրքճեան Յասմիկ , Տէրունեան Փիլիպպոս , Ղազարեան Յակով : —
20. Օհանեան Կ. , Գոլանճեան Պետրոս , Զուլարեան Յակոր , Թումայեան Ջնիկի ,
Թօգաթեան Կարապետ , Ժօրճ Մերգակ , Մալումեան Վահրամ : — 15. Քիւրքճեան
Սրչարոյս , Խաչիկեան Մեսրոպ : — 10. Խոկէնտէրեան Մարիամ : — Վիճակահանու-
թեան մը հասոյթէն 6325:

ՊՈԽԵՐԾԵՐ ՄՈՍ.ՄՆ.Ս.Ճ.Ի.Վ.Ի.Ց. ՆՈՒԻՐՈՒ.ՏՈՒ.Ն.Ե.Ր.Ը

Տ. Տ.

Տարեկան 40 ֆրանք . Աղնաւորեան Սաթենիկ : — 20. Սուքիասեան Զենո-
րիա , Նաքարճեան Սրբուհի , Թիւլպէնտճեան Լիքտիկ , Զամփիուսքա Աղաւնի ,
Թաքթաքեան Եսմեր , Կոնիկեան Երանուհի , Պարաքեան Մարի , Գաւանեան Թրա-
բիսն , Առաքելեան Մաննիկ , Բաքլաճեան Վէրգինէ , Գանթարճեան Թագուհի ,
Բէլէնկիան Օղիտա , Գարամանեան Նազիկ , Գանիկելեան Աղաւնի , Մարտիրոսեան
Նազիկ , Բէշէնեան Եղբարք , Նաքարճեան Եղիսարեթ , Փափաղեան Սրբուհի ,
Զատիկեան Տրդատ , Գավաֆ Սրմենուհի , Մելիք Մալվինէ , Ալիքսանեան Աննա ,
Կարապետեան և Աղարեան : — 15 ֆրանդ . Խերեան Ձինգա : — 10 ֆրանք . Բար-
սեղեան Միսաք , Սարգիսեան Պայծառ , Կարապետեան Արաքսի , Սարգիսեան Սիրա-
նյալ , Մովսէսեան Տիգրանուհի , Խշանեան Տիգրանուհի , Տօքտուն Եսմեր , Գավան-
եան Տիգրանուհի , Կիրակոսեան Մարիամ , Անտոնեան Բերսիկ , Ցովհաննէսեան
Միհրան Տօքթ . Լազար , Յակորեան Միսաք : — 8 ֆրանք . Յակորեան
Նեկրիկ : — 5 ֆրանք . Նաբրկիկեան Կատարինէ , Թումասեան Հոփիսմէ , Յարու-
թիւնեան Եղիսարեթ , Միրիճանեան Հայկանոյշ , Խաչիկեան Գոհարիկ , Վարորեան
Նուարդ , Կարապետեան Գոհարիկ , Բաքլաճեան Յարութիւն , Պօղեան Կիւլինէ ,
Գավանեան Վէրգինէ , Էղնայեան Վէրգինէ , Պարագպանեան Հայկանոյշ , Սարգիսեան
Տիգրանուհի , Խոկէնտէրեան Մարիամ , Վարգերեսան Կարապետ , Մովսէսեան Պօղոս ,
Մինասեան Մարքուս , Աշըքեան Արաքսի , Պօյաճեան Աղաւնի , Տէր Մարկոսեան
Սերովիք , Մանուկեան Նեկտար , Բէլէնկեան Արաքսի , Փափաղեան Մարիամ , Նաք-

Ճեան լեւոն, Գէորգեան ներսէս, Թօռոսւեան Թօռոս, Մանուկեան Գրիգոր, Բէլէնկան Գրիգոր, Ֆէրահեան Տիրուհի, Շահնինեան Վէրժին, Կանիկեան Արքահամ, Խակէնտիքեան Կիւլիկ, Մարգարեան Տիրուհի, Գրիգորեան Վարդուհի, Գայրապէւան Մարիամ, Թագւորեան Բրաբին, Գրիգորեան Զապէլ, Գէորգեան Թրվանտա, Գէորգեան Կարապէտ, Սիմոնեան Ասատուր, Գասպարեան Յերովիկ: — 3 Գրանք. Ասատուրեան Գէորգ, Աւագեան Յարութիւն, Յարութիւնեան Յակոբ:

ԵՐԵԶԱՅԻ ՍՈ.ՄՆԱՀԻԿԻՒ ԲՈ.ԺԱՆՈՐԴՎԵՐԸ

S. S.

ЧЕСЛОВ ЧИЧИБУГА ВЪ СИДИКОСАЙКЕ

S₁, S₂

Տարեկան 51.50 դր. թերթեան Տիրուհի : — 48 դր. Բանզատեան Լուսվարդ, Դափագետան Երանուհի, Եկեղեց Նոյեմբար, Հալէպեան Մաքրուհի, Աւգունեան Մաքրուհի, Բամպուքեան Երանուհի, Բաստրմանեան Սաթենիկ, Սապօննեան Կյամա : — 40 դր. Երկանեան Ասանեթ (^(*)) : — 36 դր. Եկեղեց Աղնիե, Պեռասեան

(*) Նախապէս 48 դրւ. մնարած է :

⁽¹⁾ Նախապէս 48 դր. վնարած է:

(²) » 48 » »

(³) » 36 » »

(4) 12

իսկուհի, Ղոյինեան Մարիանէ, Ղուկասեան Աննա, Ղուկասեան Էլմաս, Ճիշտանեան Մարիցա, Ճիյէրճեան Ագապի, Մազմանեան Մարիամ, Մակարեան Եղիսաբեթ, Մանուկեան Սարգիս, Մանուկեան Մարիամ, Մարութեան Աօփի, Մարութեան Նուարդ, Մարութեան Արմենակ, Մանկասարեան Աշխէն, Մարփուեան Արչալոյս, Մելքիսեդեկեան Աննիկ, Միջոյեան Արուսեակ, Միսաքեան Մարիցա, Միքայէլեան Եւնիկէ, Մնացականեան Մարինէ, Մնացականեան Վլատնի, Մոմճեան Եւպրաքսէ, Մոմճեան Աղաւնի, Յակորեան Թէօփիսաէ, Նալպանտեան Բէրսարէ, Նահաղեան Ջերեթ, Նախչեկեան Հոփիսիմէ, Նորատունկեան Ասմեր, Շահինեան Վերգինէ, Շահաղարեան Շուշանիկ, Շահչեկեան Մարիամ, Չափեան Սրբուհի, Չուխաճեան Հայկանոյշ, Պալասանեան Թագուհի, Պալասանեան Բէրսարէ, Պալասանեան Վիքթորիա, Պալթաճեան Սամենիկ, Պասմաճեան Ասողիկ, Պապաւեան Նեկտար, Պապիկեան Համասփիւռ⁽¹⁾, Պարտիզանեան Սամենիկ, Պետրոսեան Հայկանոյշ, Պէրպէրսեան Համել-Տուտու, Պողոսվեան Վէրոնիկ, Սահակեան Հոփիսիմէ, Սարդիսեան Եղիսաբեթ, Սարոյեան Աղնիս, Սէրէնիկւլեան Թագուհի, Սէրէնիկւլեան Համելիկւլ, Սիրունեան Փալո, Սողիկեան Սամենիկ, Սուլիխան Սիրանոյշ, Վասիլեան Պէրճուհի, Վէհրիման Արաքսի, Վրայեան Սիմոն, Տայճեան Գարուհի, Տապաղեան Հայկանոյշ, Տէրպէրեան Զամարեան Վապէլ, Տէր-Աղարեան Երմոնէ, Տէր-Աստորեան Աղապի⁽²⁾, Տէր-Սարգսեան Վէրգինէ, Սարգսեան Տկն, Շողակաթ, Սարգսեան Աղապի⁽³⁾, Տէսուկեան Աղապի⁽⁴⁾, Օտապաշեան Աղնիս, Քիրիլեան Սիրուն, Տէսուկեան Գարուհի, Տիւղիկեան Սրուսեակ, Տիւղիկեան Արմենուհի, Ոնկոյեան Զապէլ, Տուքինեան Աղապի, Բամզուքճեան Զարուհի, Բասարմաճեան Աննա, Փալութան Եւրիսէ, Լուսիկեան Լուսիկ, Կերպուհի, Խաղողունեան Դամարէ, Կաղիկեան Սարփիսմէ, Միջիճանեան Դշխուհի, Սապոնճեան Էլմաս, Բամպուքճեան Սրանուհի, Աւոյեան Սրբուհի: — 5 դր. Ալթունեան Գարեգին, Ալթունեան Բարունակ, Ապտալեան Համելիկւլ, Բրուտեան Աննա, Գարըիլեան Մարիցա, Լուսիկեան Գերոնիկ, Խաղողունեան Գենովարէ, Ամպարեան Նարդուհի, Միջոյեան Լուսիկ, Գետրոսեան Լուսիկ, Սոլաքեան Երանուհի, Սարոյեան Սօփիս, Վասիլեան Սամենիկ, Տէր-Դուկասեան Վէրոնիքա, Պորիկեան Սէրիկի, Ոմն, Գամբիճեան Աննա, Ապտալեան Համելիկւլ, Ոմն, Կէօկիլեան Ոսկեպիւդ, Ոմն, Աստուրեան Գեղարմ, Երմոյեան Մուշեղ, Ճանճիկեան Վահան: — 4 դր. Մալոյեան Եղիսաբեթ, Սովաճեան Շամիրամ:

ՄԻԱՆՈՒՍԴ ՆՈԽԵՐԱՅՐ

1909, 10, 11 ԾՐՁԱՆՆԵՐԻ

1030 դր. Նէմիր Զատէ Սապիր պէջ՝ Գաւիթօֆ Յամիկ և Գաւիթ: — 515 դր. Գաւիթօֆ Խակուհի: — 309 դր. Ղազարոսեան Վահան, Զիչէքօրուլո Ճոփա: — 206 դր. Լէփեան Նոյիմզար, Ֆէրմանեան Մկրտիչ: — 103 դր. Գավափեան Արսէն, Զարմանեան Եղրարք, Սինոյեան Ասկիսան, Պալազեան Վարդապիտ: — 95 դր. Քթոյեան Սեգրակ: — 57 դր. Տոքթոր Ֆէտէր: — 51 1/2 դր. Փափալեան Նշան: — 50 դր. Քանի մը Տիկիններ և Օրիորդներ: — 40 դր. Սրապեան Կատարինէ: — 38 դր. Սէրթեան Սարգիս: — 30 դր. Տիգրանեան Եւպրաքսէ: — 27 1/2 դր. Ճիյէրճեան Զարուհի: — 25.75 դր. Գարակիւլեան Յամիկ, Տիւղիկեան Վահան: — 24 դր. Տիգրանեան Նազենիկ, Շամիկեան Փառանձեմ: — 22 1/2 դր. Ներսէսեան Վերգինէ: — 20 դր. Madame Merlos: — 19 դր. Գաւիթօֆ Դաւիթ, Սրապեան Տիգրան, Անցորդ մը, Սարաֆեան Սամենիկ, Երկանեան Սրտաշէս, Երկանեան, Լէփեան Ռուբէն, Խէրպէկեան Մարտիրոս, Խպէեան Միհրան, Հանէսեան Եղրարք, Ղոյինեան Գրիգոր, Մէրպիկեան Մուշեղ, Ցակորեան Արամ, Զիլինկեան Աղամանէ, Պէլինկիրեան Թագիսոս, Պէզալեան Խաչիկի, Սակորեան Արամ,

(1) Կախապէս 24 դր. Վիարած է:

(2) » 24 » »

(3) » 24 » »

(4) » 24 » »

բէն, Տիգրանեան Գառնիկ, Բամբուքճեան Արտաշէս: — 16 1/2 դր. Ղաղիկեան Էլիզ, — 12 դր. Համբարեան Սարգիս: — 10 դր. Խաղիաղեան Աթլաս, Պաղտատեան Հանրմ, Պասմաճեան Վարդ, Սօլաքեան Ուբեկա, Սէփէրեան Մաթենիկ, Ֆէրահեան Ագապի, Գաւիթօփ Գայիհանէ: — 9 1/2 դր. Տէր-Աղարեան Սահակ, Զաքարեան Սիմոն, Բրմոյեան Աօփի: — 8 դր. Բանզատեան Վարդան, Գաթրճեան Նարդուհի, Գարըինեան Կիւլիզար, Հանէսեան Եագութ: Հալէպէեան Մաքրոհի, Ղէնէվիւզեան Խակուհի, Մազմանեան Խակուհի, Փոքրուեան Մաթա, Տէր Սարգիս-եան Վառվառ: — 7 դր. Հանէսեան Եագութ: — 6 դր. Բարանեան Ֆիլորիցա, Բանզատեան Լուսիարդ, Երկանեան Ասանէթ, Խցավայէսան Զարուհի, Ղաղիկեան Սրմա, Ղաղիկեան Հարփիսմէ, Միջիճանեան Դշխուհի, Սապոնճեան Էլմաս, Բամպուքճեան Սրանուհի, Աւոյեան Սրբուհի: — 5 դր. Ալթունեան Գարեգին, Ալթունեան Վամբեգին, Վամբեգին Բարունակ, Ապտալեան Համելիկւլ, Բրուտեան Աննա, Գարըիլեան Մարիցա, Լուսիկեան Գերոնիկ, Խաղողունեան Գենովարէ, Ամպարեան Նարդուհի, Միջոյեան Լուսիկ, Գետրոսեան Լուսիկ, Սոլաքեան Երանուհի, Սարոյեան Սօփիս, Վասիլեան Սամենիկ, Տէր-Դուկասեան Վէրոնիքա, Պորիկեան Սէրիկի, Ոմն, Գամբիճեան Աննա, Ապտալեան Համելիկւլ, Ոմն, Կէօկիլեան Ոսկեպիւդ, Ոմն, Աստուրեան Գեղարմ, Երմոյեան Մուշեղ, Ճանճիկեան Վահան: — 4 դր. Մալոյեան Եղիսաբեթ, Սովաճեան Շամիրամ:

ՀԱՅԳԱՎԱՆԱԿԱՌՈՒԹԻՒՆ

S. Կազարէր Մոսիչեանի միջոցաւ

Եօկասի մէջ 540 դր., Բումտէյինի մէջ 70, Զօրումի մէջ 78.25, Փէօհրէօկի մէջ 70, Պէպէքի մէջ 95, Սարը Համզայի մէջ 197.25, Ազտաղ Մատէնիի մէջ 142, — Բնդհանուր գումար 1192 դր.:

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵԿ

1910 -

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թիւ	Քաղաք կամ գիւղ	Դասընթացք	Թիւ Աշակեր- տուննեց	Թիւ Ուսուցչա- կան դպրու- թական
1	Մուշ	ՄԵԼ. Տարր. Միջ. և Բարձր. նախ.	300	15
2	Կոփ (Պուլանը)	Տարր. նախ.	20	3
3	Շրջիւ (Սասուն)	" "	14	1
4	Մանազկերս	" "	40	2
5	Ճաղջո	Տարր. միջին	70	3
6	Կարիճ	Վարժուհինոց	20	14
7	Օձնի	Տարր. նախ.	150	3
8	Զիբող	" "	150	4
9	Թուանջք	" "	40	1
			804	46

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

ԿԻԼԻԿԻԱՅ ՄԷՋ

- 1912

ԿՐԵԲԵԹՈՅ ՄԷՋ

Թիւ	Քաղաք կամ գիւղ	Դասընթացք	Թիւ Աշակեր- տուննեց	Թիւ Ուսուցչա- կան դպրու- թական
10	Զեյթուն (Ուլինիա)	ՄԵԼ. Տարր. Միջ. և Բարձր. նախ.	150	11
11	Կապան	Տարր. նախ.	50	2
12	Ֆոնուզ	" "	40	1
13	Ալպիսքան	" "	70	1
14	Եփեսոս	" "	60	2
15	Ասանս	Տարր. Միջ. Բարձր.	(Այս վարժուանք դակ- ուած է Բ. ուղանին)	
16	Պաղչէ	" "	40	1
17	Խոսոնի	" "	32	1
18	Հասան Պելի	" "	95	3
19	Էօզերի	" "	98	2
20	Տեղբեկ	Միջին և Բարձր. նախ.	105	1
21,22,23	Հանրն (կեդրոն Ս. Օ.ձ.ին. Ս. Թրո.)	ՄԵԼ. Տարր. Միջ. և Բարձր. նախ.	600	14
24	Թալաս	ՄԵԼ. Տարր. Միջ. և Բարձր. նախ.	232	8
25	Գարանուրան	Տարր. նախ.	60	1
			1632	48
26	Մարաս	Նախակրարան		
27	Տեղբեկ			
28	Հասան Պելի			
29	Ալնքապ			
30	Հանրն			

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԿՆԱՐԿ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԲՈԼՈՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

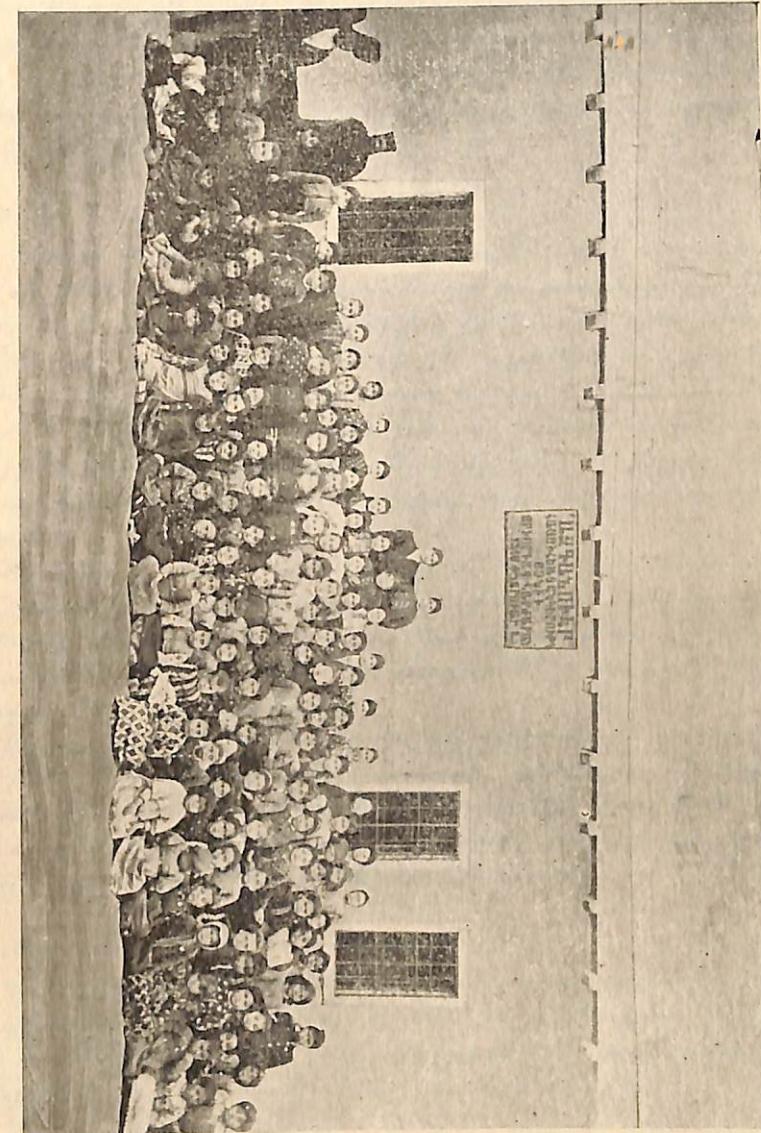
ՄՇՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Հայաստանի սրտին վրայ բացուած Մշոյ վարժարանը (մանկապարտէզ, տարր., միջին և բարձր. նախալիթարան), ուր զաստիառակութեան կ'ստանան աւելի քան 300 դեռասի Հայուհիներ, Գործ. Ժողովիս պաշտօնավարութեան երկամիաց շրջանին ենթարկուեցաւ տեսչական և ուսուցչական փոփոխութեան մը, տեսչուհի Օր. Զիթնեանի հեռացումով։ Գործ. Ժողովիս համար դպրոցական տարեցնանի կիսուն, անկարելի ըլլալով կեղրոնէս մասնաւոր տեսչուհի մը ուղարկել, հարկ եղաւ վարժարանը կառավարել ուսուցչական մարմինի մը առժամկայ հակոգութեամբ, որուն անդամակցութեան յարմար նկատուեցան Միացիալ Բնկ հան անդւոյն Ներսէսեան վարժարանի տապ ուսուցիչ Պ. Գ. Մարգարեանի, Պ. Հ. Համամձեան և Տիկին Վ. Միրիմանեան։

Բնկիրութիւնս Մշոյ մէջ ներկայացուցիչ ունեցաւ Խարախանեան Սրբազնը։ Տեղացիք Բնկիրութեանս վարժարանին օժանդակել խոստացած են տարեկան 3000 դրչ.ի մասնակցութեամբ, և սակայն ցաւալի է ըսել թէ հակառակ կեղրոնիս շարունակական դիմումներուն, կարելի չէ եղած այդ յանձնառութեան իրադորձումը։

Այս վարժարանը ունի իր մանկապարտէզը, նախակրթարանը, տարր. միջին և բարձր. դասընթացքներով։ Այս վերջին դասընթացքին մէջ գրեթէ անկարելի կը զառնաց աշակերտուհիներ ունենալ գոհացուցիչ թիւով, և մեզ հասած տեղեկագիրներ ղժգոհութեամբ կը տեղեկագրեն թէ՝ տեղացիք տարուած տեղական սովորութենէ մը, իրենց զաւակները կը քաշեն դպրոցէն, ամուսնացներու և կամ դաշտային աշխատառթեանց նուիրելու համար։ Աւելորդ է ըսել թէ Բնկիրութիւնս իր նպատակը հետապնդելով ատիպումով և համոզումով ջանացած է միշտ զանոնք վերադարձնել վարժարան, ծրագրին տրամադրած ամբողջ ուսումնելը տալու համար անոնց։

Իսկ Կոփի և Շընիի գիւղական վարժարանները տարրական պարզ նախակրթարաններ են, ուր եւս ի գործ կը դրուի Բնկիրութեանս

կրթական ծրագիրը, ցաւալի է ըսել, շատ դժուար պայմաններու տակ, առ ի չգոյէ նպաստաւոր զալոցական չէնքի մը։ Այս մասին Մշոյ վարժարաններու հսկող մարմիններ մեր ստացած տեղեկադրէն ցաւով կ'իմանանք թէ Շընկիքի աշակերտուհիները «ծալապատիկ կը նստին»։ Ուր էր թէ, երբ Ընկերութիւնս ստանձնած է այսօրինակ մութ խորչերու մէջ կրթութեան բարիքը ծաւալելու պարտականութիւնը, գտնուեին բարերարներ, որոնք օժանդակէին Ընկերութեանս, նպաստաւոր և մանաւանդ առողջապահական պայմաններու մէջ ընծայլու իր զոհաբերումը։

ՀԱՅՈՅԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Հազրոյի մեր վարժարանը նահապետական ոճով կառուցուած հին չէնք մըն է, խարխուլ վիճակավ։ Հազրօ կը բաղկանայ քրթախօս Հայերէ, և Ընկերութիւնս հոն վարժարան մը բանալով՝ իրեն նպատակ ունեցած է ազատագրել զանանք տոհմային այլասերումէ։ «Սշակերտուհիները, կը զրէ վարժարանին տագ-ուսուցչուհի Տիկ. Ա. Մուրատիան, վերջին ծայր ջանաչը են ու նախկին Հայուհիներու տիվարը ներկայացնող արտայայտութիւն մը ունին, ինչոքս նաեւ ձիրք ու յարմարութիւն, լեզունին փոխելէ վերջ տիվար Հայուհի մը դառնալու»։

Սշակերտուհիներուն առողջապահական վիճակը նախանձելի ըլլալէ շատ հետի է գժբախտաբար, որովհետեւ բժիշկ և գեղ կը պակսի զիւղին մէջ, որ Բաղէշին և Մուշին հեռու, անծանօթ անկիւն մը մեկուսացած է, և ամենաչին հիւանդութիւններէ իսկ հարիւրաւոր մեռնողներ անպակաս կ'ըլլան միշտ։

Այս վարժարանը կը մատակարարուի տեղացիներէ բաղկացեալ հակող մարմինի մը միջոցաւ, ներկայացուցիչ ունենալով Մ. Կարահակու մէջնական էֆէնտին։ Տիգրանակերտէն Մկրտիչ էֆ. Մեղրիկեան հւապետակար կ'օժանդակէ Ընկերութեանս, Հազրօ ուղարկուելիք դրամական և այլ առաքումները իր միջոցաւ կատարելով։

ԶԱՅԻՒ, ԶԻԹՈՂԻ ԵՒ ԹՈՒԱՆՉՔԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

Կարնոյ շվջանակին մէջ գտնուող այս տարր. նախակըթարանները կը գտնուին տեղական մեր մասնաճիւղին անմիջական հսկութեան տակ, ուր, աւելորդ է ըսել, զիւղական համեստ պայմաններու յարմարցուած զատակարակութիւն մը կ'ստանան տղաք։

ԶԵՅԹՈՒՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

Աւշինյ վարժարանը նախակըթարան մըն է, իր բարձր. միջին և տարր. բաժանումներով, նաեւ մանկապարտէղով որ հաստատ-

ուած է Պօղ - Պայիր թաղին եկեղեցւոյն նորաշէն սենեակնեւ րուն մէջ :

Զէլթունի մէջ Ընկերութիւնս ներկայացուցիչ ունեցաւ տեղւոյն Առաջնորդ Գեր . Տ . Վաղարշակ վարդապետը , որ մեծագոյն սատարը եղաւ տեսչունի Օր . Զարուհի Փէշտիմալնեանի , Ընկերութիւնս կրթական գործը ըստ կարելոյն արդիւնաւորելու համար : Օր . Փէշտիմալնեան եռանդուն և գնահատելի պաշտօնավարութեամբ մը լիուլի պատկեց Ընկերութիւնս զոհողութիւնները , և ինչ որ ուրախալի պարագայ մըն է , Ընկերութիւնս իր վերակազմութեամբ վերջ , ունեցաւ իր անդրանիկ շրջանաւարտունիները Զէլթունէն :

Օր . Փէշտիմալնեանի տեսչութեամ տակ կը գտնուէին նաև Կապանի , Ֆունուզի , Աղպիսրանի և Եվելոսի վարժարանները , որոնց իւրաքանչիւրին մասին Օր . Տեսչունացն հազորդած տեղեկագիրներէն հաճուքով կը տեղեկանայինք թէ վարժարանները իրենցմէ ակնկտուած արդիւնքը ունեցած են :

Կապան Զէլթունէն 16 ժամ հեռաւորութեամբ համելի զիրքով գիւղ մըն է , պատուական բնակիներով . իսկ Ֆունուզ Զէլթունէն 8 ժամ հեռաւորութեամբ Կապանի և Ունիսոյ մէջ . Աղպիսրան ալ Զէլթունէն 18 ժամ հեռաւորութեամբ դէպի ի հիւսիս , թրքաշատ զիւղաքաղաք մը : Օր . Փէշտիմալնեան՝ որ ծափանարելի յանդկնութեամբ մը այս սարերը կը կտրէր կ'անցնէր՝ հարհանզներ տալու համար ևնթակայ վարժարաններու պաշտօնէութեան , 912 մայիս 7 թուակիր իր մէկ տեղեկագրին մէջ սասկու կը գրէ . —

«Կապանէն հիմայ գարձայ ձիւնապատ լեռներու տաժանելի ձամբարութենէ մը ևտք , ուր գացեր էի սամակերջի քննութիւնը ընելու . արդիւնքը շատ զոհացուցիչ էր , 8 ամսուան կարճ ժամանակամիջոցին բաղդատամբ , տեսնելու էր այն թրքախօս պատիկները 8-10 հիւսք մազերով , որոնք չնորհալիօրէն սանտրուած , մաքուր գրասեղաններու առջև նստած՝ աշխարհաբար կարդալու և գրելու զբաղած էին : Հապա՛ շինած ձեռագործնեն . ամուռ թաշկինակները . իրա՛ւ որ ևս չկրցայ արցունքներս զսպել : Եկեղեցին մէջ զոհաբանական աղօթքներ կ'ընէին Հայունեացին համար» :

Զէլթունի վարժարաններու վրայ խօսած ատեննիս , չենք կրնար չինչել չնորհակալութեամբ անունը Գոլաքեան էֆ. ի , որ Մարաշէն ազնուարար ստանձնած էր մեր զրամական և այլ առաքուները կատարելու հողը :

ԱՏԱՆԱՅԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՑԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կիլիկեան ծանօթ եղեռնէն վերջ , Ընկերութիւնս փութացած էր ստանձնել նաև Ատանայի ազգ . աղջկանց վարժարանին կառավա-

րութեան հոգը : 911 մայիսին սակայն , տեղւոյն թաղ . Խորհուրդը կը յայտնէր թէ , Ատանայի ազգ . մնանուկը պարագաներու փոփոխման չնորհիւ , այլեւս ի վիճակի ըլլալով իր միջոցներով հոգալու ամբողջ վարժարաններուն պիտածէն , տեղացիք պիտի կրնային այնունետեւ պատավարութեան հոգը , այսպէսով առիթ մը ևւս տալով Ընկերութեան Ատանայի վիճակէն ա'լ աւելի կարօտ և աղջկանց վարժարաններ , ներէ զուրկ վիւղերու և մեսերու մէջ հաստատելու վարժարաններ , վերջններուն յատկացներով Ատանայի այլ ևւս բարեբախտաբար վերջններուն յատկացներով Օր . Տեսչունացք չունեցած նկաթական և բարոյական զոհողութիւնը . զոհողուպէտք չունեցած նկաթական և բարոյական աղջկանց մէջ աղջկան գիւղեր : թիւն , որուն պէտք ունէին մեծապէս , աղէտեալ կարգ մը հայ գիւղեր :

Ատանայի վարժարանին մեր նախորդ ներկայացուցիչ Միհրան էֆ . Քէշիշեան այս շրջանին ևւս շարունակեց ընձևոել Ընկերութեանս իր օժանդակութիւնը յարմար առիթներու մէջ : Իսկ , Էսէնտէրունէն իր Սեարք Խաչատուրեան Եղբարք յանձն առին աղջուարար դրամական և այլ առաքուներ կատարել , վերցիշեալ վայրերուն յատուկ :

ՏԵՐԹ ԵՈԼԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

911-912 տարեշրջանին համար , Տէօրիթ Եօլի թաղ . Խորհուրդը կը խնդրէր Ընկերութեամբ տեսչունի մը տարեթոշակը վճարել , պարագաներէն մէջ առաջ եկած տնտեսական տագնասը : Գործ . զերով տեղւոյն մէջ առաջ եկած տնտեսական տագնասը : Գործ . գործովս նկատողութեան առնելով որ Տէօրիթ Եօլի ժողովուրդը արժանի ժողովս նկատողութեան առնելով որ Տէօրիթ Եօլի ժողովութեան առնելով իր կարողագոյն ոյժերէն մին՝ Օր . Զապէլ Բարաղամեան :

ՀԱՃԾՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

Հաճնի մէջ կան երեք աղջկանց վարժարաններ , իրարմէ բաւարար կան հեռու , քանի որ երեք եկեղեցիներու ժողովուրդը , տեղւոյն կան հեռու , գանի որ երեք եկեղեցիներու ժողովուրդը , տեղւոյն կարելի չէ զանոնք վերքին բաւարար կատարել հեռու , կ'ապրի , և կարելի չէ զանոնք վերքին բաւարար կատարել հեռու , առնելով որ այնքան մէծ չէնք մըն ալ չկայ : ի մի հաւաքել , մանաւանդ որ այնքան մէծ չէնք մըն ալ չկայ :

Գործ . ժողովիս պաշտօնավարութեան սիջոցին , տեղւոյն կաթ . Փոխանորդ և Ընկերուն ներկայացուցիչ Սարամեան վարդապետի Փոխանորդ և Ընկերուն ներկայացուցիչ Օր . Փերընէ Մաղնիսալեան , որ ցարդ ձեռնհասօրէն կը պաշտօնավարէ : Ինչպէս յայտնի է , Հաճն իր բազմամարդ բնակութեամբ , Ատանայի նահանգին աղքատ

քաղաքներէն մէկն է, և վերջին Կիլիկիան արհաւիրքին տուած է 3000 զոհեր, թողով հաղարաւոր որբեր և այլիներ։ 912 Յունիսին, Կիլիկիոյ վեհ. Կաթողիկոսը իր Հաճըն այցելութեան առթիւ բարեհաճեցաւ պատուել Բնիկեռութեանս վարժարանները և իր օրհնութիւնները ընծայել Ծնկեանս վարիչներուն, որուն համար քաղցր պարտականութիւն մը կը համարինք մեր Հորհակալութիւնն ու երախտագիտութիւնը յայտնել Նորին Ս. Օծութեան։

ԹԱԼԱՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԵՐ

Վարդ-Պատրիկեան վարժարան եւ Ազգանուկր Հայունեաց Բնիկեան մանկապարտէզ. — Վարդ-Պատրիկեան վարժարաննը կը մասակաշարաբուի Ազն. Կիւլպէնկեան Եղբարց ծափաքալ, Բնիկեռութեանս հովանաւորութեան ներքեւ, իր ներկայացուցիչ ունենալով տեղոյն պատուաւոր ազգայիններէն Արքն էֆ. Գաղփայեանը որ զնահատուի հոգատարութեամբ մը աջակցեցաւ Գործ. Փողովիս, իր պաշտօնավարութեան Երկամեայ շրջանին։ Այս վարժարանը եւս ենթարկուեցաւ տեսչական փոփոխութեան և 911-12 տարեցնին կեղրոնքս ուղարկուեցաւ իրը տեսչի Պոլսոյ Նիկողոսիան աղջկանց բարձր. վարժարանի փայլուն շրջանաւարտուհներէն Օր. Եւզինէ Կիւրծանը, (այժմ Տիկին Արայ Մամիկոնեան), որ ունեցաւ բարւոք պաշտօնավարութիւն, զոհ թողւով որքան Բնիկեռութիւնս, նոյնքան ալ վարժարանին հիմնաղիւրաբերար Կիւլպէնկեան Եղբարցները։

Թալասի մանկապարտէզն ալ ունեցաւ ուսուցչական վախիսութիւն և հոն ուղարկուեցաւ Տիկ. Փառանձեմ Քէրմէնեան։

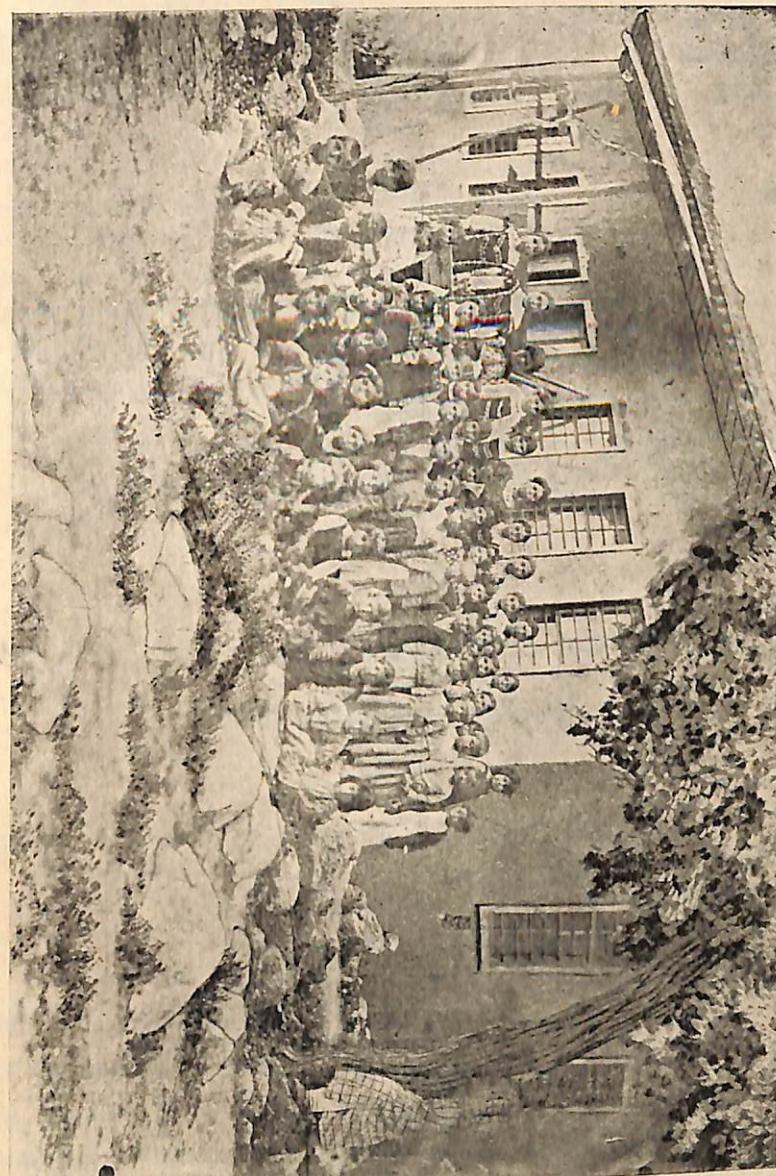
Ինչպէս Բնիկեռութեանս նախորդ տեղեկագրով ըստած է, տեղոյն Թաղ. Խորհուրդը կը հոգայ այս մանկապարտէզին ծախքերէն մաս մը։

ԳԱՐԱՏՈՒՐԱՆ

Գարատուրանի վարժարանին բացումը տեղի ունեցաւ 912 փետրուարին։ Բնիկեռութիւնս հոն ներկայացուցիչ ունի Գաղաղեան Յովսէփ Էֆէնտին։ Վարժարանին յատկացուած չինքը այդ շրջանին համար եկեղեցւոյն բակին մէջ բարձր ու կոկիկ վերնասրահ մըն էր։ Ուսուցչուհն Տիկ. Ռիմաննա Թիգթեան Այսթապի ամերիկեան աղջկանց քոլէժին յաջողագոյն աշակերտուհներէն է և քիչ ատենուան մէջ ունեցաւ բաւական գոհացուցիչ պաշտօնավարութիւն։

ՄԱՆԱԶԿԵՐՏԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Այս վարժարանը բացուած ըլլալով տարեցնանին վերջը, այդ մասին պիտի խօսուի յաջորդ տեղեկագրով։

ԿԻՒԿԵԱՍ ՈՐԲԱՆՈՑ-ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Կիլիկոյ Որբափնամ կեղր . Յանձնաժողովին հետ կնքուած սպայմանազգութեան մը համաձայն , Ընկերութիւնս տարեկան 150 ուկոյ գումարի մը վճարմամբ առանձնած է նոյն Յանձնաժողովին մատակարարած որբանոցներուն մէջ պատապարուած որբուհիներուն կրթութեան հոգը : Այս որբանոցները հաստատուած էին Մարաշի , Տէօրթ-Եօլի , Հասան-Պէյլի , Այնթապի և Հաճնոյ մէջ . բայց նոյն Յանձնաժողովին վերջին մէկ կարգադրութեամբ , այս որբանոցները այժմ երեքի վերածուած են , և կեղրոնացած՝ միայն Մարաշի , Հասան-Պէյլի և Հաճնոյ մէջ : Մարաշի որբանոցին աղջկանց բաժնին տեսչութիւնը կը վարէ Պոլսէն զրկուած Օր . Սօֆի Շիշմանեան , որ մայրական հոգածութիւն մը ունի որբուհիներու վրայ և մասնաւորապէս կը հակէ անոնց ձեռագործի ուսուցման : Մարաշէն կեղրոնիս զրկուած նուրբ ասեղնագործութիւնները , արդիւնք որբուհիներու ձեռական աշխատութեանց , գնահատուելով Ընկերութեանս անդամուհիներուն կողմէ , 1912ին Գլնալը մէջ սարքուած վիճակահանութեան համար գործածուեցան :

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՅԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՈՒՍՈՒՑՉԱԽԱՆ ԿԱԶՄ

•♦♦♦•

Մոշի վարժարան . — Օր . Խոկուհի Զիթնեան ⁽¹⁾ Տեսչուհի , Տիկ . Վ . Միրինանեան , Տիկ . Ա . Պերպէրեան , Տիկին Գ . Տէր Յովհաննեսեան , Տիկ . Ա . Անդրեասեան , Տիկ . Ի . Աբրահամեան , Օր . Ա . Պօզուէլեան , Օր . Ա . Մալխաս , Օր . Ա . Ալիունի , Պ . Հ . Համամենեան , Պ . Գ . Մարգարետունի , Պ . Մ . Նալպանեսեան :

Շընիի վարժարան . — Տիկ . Լ . Տ . Վարժապետեան :

Կոյիի վարժարան . — Տիկ . Ա . Նալպանեսեան , Տիկ . Մ . Գասոյեան :

Օձնիի վարժարան . — Օր . Պ . Պեօպիւրեան , Օր . Լ . Նամալեան :

Զիրոյի վարժարան . — Օր . Տ . Պարոնեան , Օր . Շ . Տէր Մարգանեան , Տիկ . Ա . Քերոբեան :

⁽¹⁾ Օր . Խոկուհի Զիթնեան (այժմ Տիկ . Գառմէն) վարժարանին տեսչութիւնը վարեց մինչեւ 911ի տշանի լրանալը . 912ին իրեն յաջորդեց Տիկ . Ա . Տէր Ստեփանեան որ ունեցաւ միայն $5 \frac{1}{2}$ ամսուան պատօնավարութիւն :

Թուանջի վարժարան . — Օր. Բ. Կոպելեան :

Հազգոյի վարժարան . — Տիկ. Ա. Մուրատեան , Օր. Մուրատեան :

Զեյրումի վարժարան . — Օր. Զ. Փետիմանեան Տեսչուի , Տիկնայք Եազդութեան , Սերոբեան , Գարագուչեան , Գարիպեան , Օրիորդ՝ Մինասեան , Գասպարեան , Գուգուրեան , Պ. Պ. Ահարոնեան , Եաղութեան :

Աղյուրանի վարժարան . — Տիկ. Էրգրումլեան :

Եփեսոսի վարժարան . — Տիկ. Մամիկոնեան , Տէր Ներսէս :

Ֆոնտոյի վարժարան . — Տիկ. Շանլեան :

Կապանի վարժարան . — Տիկնայք Գարաեան , Գարանթիլեան :

Համբի վարժարաններ . — Օր. Մաղնըսալեան ⁽¹⁾ Տեսչուի , Տիկնայք Էօրենեան , Թամանեան , Ըոզեան , Սղինեան , Պարղանեան , Ղալշարզեան , Մելիտոնեան , Օրիորդ՝ Հասկեան , Կանաչեան , Գույումնեան :

Տէօրեօյի վարժարան . — Օր. Զ. Բարաղամեան ⁽²⁾ Տեսչուի :

Էօգերյի վարժարան . — Օր. Ք. Էօպակենեան :

Պայչայի վարժարան . — Օր. Ն. Կուզուկեան :

Խառնըի վարժարան . — Օր. Մ. Կուզուկեան :

Թարասի վարժարան եւ մանկապարտէղ . — Օր. Ք. Կիւրենեան ⁽³⁾ Տեսչուի , Գնանեան , Նահապետեան , Էցեան , Տիկնայք Սրամպօլուեան , Քերմենեան :

Դարասուրանի վարժարան . — Տիկ. Ա. Թիբեղեան :

ՎԱՐԺՈՒՀԻՆՈՑ

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՅԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. Ա. Ր. Բ. Ն.

Ազգ . Հայուհեաց Բնկ. Խան Կարնոյ Վարժուհինոցը , հաստատուած 1910 թուականին , Գործ . Ժողովիս պաշտօնավարութեան օրով բոլորնց երկու տարեցրան , Բնկերութեանս Կարնոյ մասնաձիւղին անմիջական հսկողութեան ներքեւ :

Ուսումնական ճիւղին Տեսչութիւնը կը վարէր Սահասարեան վարժարանի ուսուցիչներէն Արուկեան էֆ . , զլուխը անցած ուսուցչական կազմի մը , որ կը բաղկանար զիսաւորաբար Սահասարեան վարժարանի ուսուցիչներէն :

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ

Տէարէ եւ Տիկնայք

Աբովեան Գեորգ	Յակոբեան Արամ
Արքինս Եւելիկէ	Պապայեան Խոսրով
Արծունի Արսէն	Տէսեան Աղաւենի
Թիրզեան Քաջբերունի	Տէսեան Մանուկէ
Կարապետեան Գալուս	Բամպուեան Պօլոս
Կիրակոսեան Հայկանոյ	Օսապահեան Հայկանոյ

ՄՆԱՅՈՒՆ ՀՍԿՈՂ

Քեօմիւրենեան Փեփրոնէ Ուափայելեան Մկրտիչ

Վարժուհինոցը ունեցաւ երկու տարուան դասընթացք , որուն հասեւեցան 21 աշակերտուհիներ , որոնց 19ը՝ Կարնեցի , 1ը՝ Ամեցի և 1ն ալ Վանեցի : Ասոնցմէ 11ը միայն պայմանագրուած էին Բնկերութեանս հետ մեր վարժարաններուն մէջ պաշտօնավարելու համար . մասցեալները ազատ էին :

Մասնաւոր ծրագրի մը համաձայն , աշակերտուհիներուն աւանդուեցան , մանկավարժական դրութեամբ , Եկեղեցական Պատմ . , Հայերէն , Թուրքերէն , Ֆրանսերէն , Պատմութիւն , Աշխարհագրութիւն , Թուարանութիւն , Բնագիտութիւն , Գեղագրութիւն , Գծագրութիւն , Մարմնամարզ , Երգ , Տնտեսագիտութիւն , Կարուձեւ ու Զեռագործ :

⁽¹⁾ 910-911 ի օրշանին այս պահօնը վարած է Օր. Վ. Սամիկեան :

⁽²⁾ Բնկերութիւնս տեսչունեոյ մը տարերուակը վնարած է միայն :

⁽³⁾ Առաջին օրշանին այս պահօնը վարած է Տիկ. Մ. Կիւլպենկեան :

Վարժուհինոցը 912 տարեցրջանին ընծայեց հետևեալ շրջանաւարտ օրիորդները, որոնցմէ 8ը ներկայ դպրոցական տարեցրջանին պաշտօն առած են Ընկերութեանս գանձազան վարժարաններուն մէջ :

ԱՆՈՒՆ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՅԵԱՑ

Արախի Մազմանեան	Հրանոյց Սլկոնեան
Զարուհի Ալբերտեան	Մանուշակ Հայրապետեան
Զարուհի Փուփիկեան	Յուլիանէ Նալպանտեան
Էլպիս Դարբինեան	Յուսիփանէ Նալպանտեան
Լուսաբեր Թորոյեան	Նուարդ Գենելիլիզեան
Լուսկարդ Էլպեկեան	Նազենիկ Կօսնեան
Լուկրէք Թերզեան	Նուչանիկ Աւետիսեան
Համասփիւռ Քերոբեան	Սիրանոյց Տոկոյեան
Հոփիսիմէ Մանուկեան	Վարսենիկ Դալբանեան
Հեղինէ Պարոնեան	Տիգրանուհի Նալպանտեան
Զարուհի Մարանկօզեան	

ՎԵՐԶԱԲԱՆ

Ահա՝ զիսաւորաբար այն գործառնութիւնները, զորս ունեցաւ Գործ . Ժողովս իր երկամնայ պաշտօնալարութեան շրջանին, 74 օրինաւոր նիստերու մէջ, որոնցմէ 7ը իր Խորհր. Յանձնախումբին հետ : Գործ . Ժողովս, ըստ Ընկերութեանս հիմնական կանոնագրին, իր գործառնութիւնց մանրամասն համարատուութիւնը տուաւ պարմերաբար Ընդհ. Ժողովին, որ 1912 Յուլիս 5ի իր ԺԴ. Նիստին մէջ, մեր պաշտօնալարութեան լրման առթիւ Գործ . Ժողովիս հրաժարականը ընդունելով՝ ընտրեց մեր յաջորդը, որուն փոխանցեցինք 30 վարժարաններու խնամքը, ինչպէս նաև կարեւոր գումար մը, (տես Դ. հաշուելիշու) :

Այս առթիւ հաճնի պարտականութիւն մըն է մեզի համար սրտագին չնորհակալութիւն յայտնել ամէն անոնց, որոնք նիւթապէս կամ բարոցապէս աջակից եղան Գործ . Ժողովիս, կատարելու համար այն գժուարին պաշտօնը, զոր մեզի վստահելու պատիւը ըրած էր Ընկերութեանս Ընդհ. Ժողովը :

Գործադիր Ժողովից

Անհնադպիր

Անհնապիս

ՀԱՅԿԱՆՈՅՑ ՄԱՌՔ

Զ. ԳԱԼԷՄՔԵԱՐԵԱՆ

ՀԱՅՈՒԵԿԻՐ Գ. ՇՐՋԱՆԻ

1910 - 1911

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԻՍ. ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԺՈՇ. ՊՎ. 06

ԱՏԵԼԱՎԿԻՏ	Տիկին Յուսիփան Զ. Տիլպէր
ԴԿՐ-ԱՏԵԼԱՎԿԻՏ	» Արաբի Գ. Աստուածառւր
ԱՏԵԼԱՎԿԻՐ	ՕՐ. Արքին Տօնելեան
ԴԿՐ-ԱՏԵԼԱՎԿԻՐ	» Մարի Տիլպէրեան

ՏԵՇԻ ԽՈԲՀՈՒԹՅ

ԱՏԵԼԱՎԿԻՏ	Տիկին Վերմինի Լ. Սաարենան
ԴԿՐ-ԱՏԵԼԱՎԿԻՏ	» Արշակունի Թէոդիկ
ԱՏԵԼԱՎԿԻՐ	» Խոկունի Զիլեան
ԴԿՐ-ԱՏԵԼԱՎԿԻՐ	» Սօթի Սատզեան
ԳԱՆՃԱՎԿԻՏ	» Փարիս Անկմեան (*)
ՀԱՄԱՐԱԼԱԴ	» Լուիզ Ղազարոսեան
»	Զապէլ Հ. Աստուր
»	Էօժենի Տէր Ազարէան
»	ՕՐ. Մարի Միւհենիսիսեան

Անձնամկանի Դրամակալուխ..	
Պարհապի Դրամ..	
Տրամականի Դրամ..	
Մասունկէ.	
Դիմումածով Դրամ.	
320254	69

ՀԱՅՈՒԵԿԻՐ

ԼՈՒԽ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ
Ի ԵՂՅՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՉԱՐԱՎԻՒՄ
ՀԱՅՉԱՐԱՎԻՒՄ

Պ. Տ. ԱՃԵՄԵԱՆ
ՔԱՅԱԿԱՎՈՒՑ

ԼԵՒԽ ՏԵՄՈՒԺԻՄԱԾԵԱՆ

Անձնամկանի Դրամակալուխ..	
Պարհապի Դրամ..	
Տրամականի Դրամ..	
Մասունկէ.	
Դիմումածով Դրամ.	
320254	69

(*) Երջանին կեսին Տկն. Աճեմեան անձնական Տկարութեան պատճառաւ հրաժարած լլլալով, ընտրուեցաւ Տիկին Նազենիկ Բ. Հանեսեան :

ՀԱՍՈՅԹ ԵՒ ԾԱԽՔ Դ. ՇՐՋԱՆԻ

1 Հոկտ. 1911 և մինչեւ 30 Յուլիս 1912

ՀԱՍՈՅԹ

ԴԱԽՔ

	Դր.		Դր.
Կեղլոնի ամսավճարներէ	25226 —	Տէօթթօվի Վարժարանի	9720 96
Նուիրատութենէ	16842 —	Մուշի Վարժարաններու	21318 75
Աղեքսանդրիյ Մասնաճիւղէ	27170 —	Հանլնի Վարժարանի	18399 38
Պէյրութի Մասնաճիւղէ	2128 —	Զեթունի Վարժարաններու	22317 —
Իզմիրի Մասնաճիւղէ	6480 —	Թալասի Վարժարանի	21337 82
Պուբրէշի Մասնաճիւղէ	4409 —	Կարնոյ Վարժարաններու	36338 —
Թալասի Մասնաճիւղէ	760 —	Առանայի շրջակայ Վարժա-	
Հ. Բ. Ը. Միութենէ	5400 —	րաններու	8267 63
Մուշի Մասնաճիւղէ	2376 —	Հազզոյի Վարժարանի	4657 —
Մաքրիգիւղի Կիլկ. Որրախնամ		Կիլիկեան Որբնց. զպոցներու	10800 —
Կանանց Ընկերութենէ	7560 —	Մանազկերսի Վարժարանի	810 —
Իզմիրեանց Կտակի Հոգաբար- ձութենէ	2160 —	Գարատուրանի Վարժարանի	324 —
Գահիրէի Հայութեաց Միութենէ	715 75	Զեռազործի Նիւթեր	1140 75
Պարահանդէսէ (գուտ հասոյթ)	79963 —	Վարժուհին համբու ծախը	4380 —
Տոկոսէ	7861 94	Հաւաքչին տասնորդ եւ տարե-	
Տէօթթօվի տեղական նպաստ	2592 —	թոշակ	9014 —
Մուշի տեղական հասոյթ	1527 —	Կեղլոնի ծախը	18203 75
Թալասի Թաղական Խորհրդոյ նպաստը		Հասութից առաւելութիւն	23956 39
Կարնոյ տեղական հասոյթ	13626 —		
Զեթունի տեղական հասոյթ	1565 —		
Դասազրերէ զոյացած հասոյթ	2241 71		
Նախորդ շրջանէ Մշոյ Վարժնց. ծախուց առաւելութիւն ըլ- լալով ի հաշիւ	169 50		
Մնցեալ տարուան պարահան- դէսէ մնացած հին կառքի մը փոխարժէքը	324 —		
Դրամի տարրերութենէ շահ	71 —		
Երկրորդ շրջանի հաշուական տարրերութենէ զոյացած պահանջը ըլլալով զանձուած	2592 —		
	216462 93		216462 93

Համարակալ
ԼՈՒԽ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

Գահապէս
Բ. Տ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ի ճշտութիւն հաշույս կ'ստորագրեմ

Հաշուելնից

ԼԵՒՈՆ ՏԵՄԻՐԺԻՊԱՇԵԱՆ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0212587

42.670